

Силабус курсу Педагогічна антропологія

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 06 Журналістика

Спеціальність: 061 Журналістика

Освітньо-наукова програма «Журналістика»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки – 1, семестр – 1

Компонент освітньої програми: обов'язкова
дисципліна

Дні занять: понеділок, 11.10-12.30, вівторок, 11.10-
12.30, ауд. 24

Консультації: вівторок, 16.00, ауд. 24

Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. пед. н., проф.

Кондрацька Людмила Анатоліївна

Контактна інформація

luda.kondratska@gmail.com, 0954402208

Опис дисципліни

Мета пропонованого курсу – запрошення філолога-дослідника і викладача до здобуття компетентності у проведенні гуманітарної експертизи в контексті антропологічного зрушення у постнекласичній філології, тобто її переходу від есенціальної до перформативної парадигми. Вона реалізується у **завданнях**:

- осмислення метафорології людської особистості як іпостасі;
- виховання здатності до метафоризації сакрального ореолу особистості як чинника смислбуттєвої комунікації в історії літератури і у віртуальній мережі Snapchat (на рівні fluid world);
- освоєння інтегративної методології герменевтики людської сутності у культурах «піраміди» і «різоми»;
- впровадження у філологічну практику повсякденності конвергентних технологій силогістичного «зцілення» персони як антропологічного «траєкту» шляхом співбуттєвого приймання місії переображення на засадах Слова – проповідованого і художньо означеного.

Зміст дисципліни ґрунтується на мережевій логіці концептфронтиру – мультимодальній і диверсифікованій інтеграції всіх існуючих когнітивних схем системи "реальної віртуальності", створюваної сучасними ЗМІ та інтернет-технологіями .

Навчальний контент

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лек-ції	прак-тичні	самос-тійна робота			
2		2	Змістовий модуль I. Людина як предмет споглядання <i>Тема 1. Сутність і ментальна концептосфера предмету.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Безмежна віра в людину і можливості її сутнісної самореалізації як особистості; готовність до силогістичного обґрунтування авторської метафори людської особистості як іпостасі. Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність). Здатність оцінювати результати навчальної діяльності студентів, застосовуючи традиційні та альтернативні методи 	Організація еротематичного діалогу за темою
2		2	<i>Тема 2. Природа людини і людська особистість.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Розуміння аналогічного смислу людини – як природи і як іпостасі; екзегетики епістемічної дихотомії «індивідуальність – особистість»; осмислення етимології схем «олюднення» суб'єкта.; здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Журналістика»; дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження. 	Створення мультимедійного проєкту за тематикою проблеми
	2	2	<i>Тема 3. Методологічні рівні двох традицій в антропології</i>	<ul style="list-style-type: none"> Здатність до конотативного відстеження смислових паралелей між створеними в лабораторних умовах ментальними портретами homo pedagogicus традиції й 	Участь у синектичному коучингу.

				<p>homo pedagogicus історії та їх метафорами в історії літератури.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів вищих навчальних закладів. • Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. • Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. 	
	2	2	<p>Тема 4. Теорії розвитку особистості. Наукові школи і напрямки в антропології.</p>	<p>Осмислення метафорології існуючих парадигм, концепцій і моделей розкриття людської особистості; проєктування соціально-психологічних наслідків і прогнозів у розкритті поета, письменника як homo harizmus;</p> <p>організовувати викладання журналістських дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);</p> <p>здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового дослідження; брати участь, розробляти і управляти проєктами в галузі освіти та медіа.</p>	<p>Участь у віртуальному діалозу в якості представників різних антропологічних шкіл.</p>

		6	Тема 5. Подвійна детермінація розвитку особистості: поліфонія свободи	<ul style="list-style-type: none"> Готовність до ролі адресанта-попутчика у спілкуванні читачем як «цифровим» антропологічним траєктом; здатність до моделювання спів- буттєвого освітнього середовища як а-топічного метаксису задля реалізації компонентів вільного, відповідального і креативного вчинку. 	Перформація алегоричного, тропологічного і есхатологічного смислів тематичних артефактів.
	2	2	Тема 6. Культурно-історичне розуміння особистості	<ul style="list-style-type: none"> Осмислення сутності, фаз і факторів інкультурації людини; розуміння методологічних положень існуючих культурових концепцій творчої індивідуальності; готовність самостійно проєктувати сотеріологічну стратегію культуро творчої діяльності школяра «цифрової епохи»; проєктування смислових колізій антроподіцеї . 	Генерування процесу алегоричного, тропологічного і есхатологічного споглядання артефактів. Запис бліц-інтерв'ю на задану тему з його наступним обговоренням.
	2	2	Тема 7. Етнос і культура.	<ul style="list-style-type: none"> Здатність до семасіологічного аналізу етнокультурної події у літературі; готовність реалізувати синестезійне мислення і набутий епістемологічний досвід у літературному дизайні. здатність організовувати себе до опанування теоретичних та практичних інструментів та проведення досліджень на відповідному рівні, представляти остаточний результат до визначеного терміну. здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності 	Організація віртуального літературного діалогу в Лабораторії помилок.

				<p>«Журналістика».</p> <ul style="list-style-type: none"> планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. 	
		4	Тема 8. Національний дискурс педагогічної антропології у системі професійної освіти.	Осмислення національного дискурсу педагогічної ментальності на прикладах «духовних біографій» провідних діячів української школи .	Створення інтерактивної веб-карти.
		4	Тема 9. Драма особистості в мистецтві XXI сторіччя.	<ul style="list-style-type: none"> Здатність до реалізації ролі перформера пост- і мета модерновій практиці; оволодіння стратегіями спонукання сучасного студента до перформативного вчинку шляхом розпізнавання антропологічного смислу реалізованих літературних дискурсів. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність). Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. 	Організація тематичного перформансу в арт-класі
		4	Тема 10. Поетична антропологія.	<ul style="list-style-type: none"> Оволодіння способами відображення усієї палітри барв багатогранного буття особистості задля знаходження унікальної грані для кожного адресата. Здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового 	Підготовка літературного перформансу в арт-класі

				<p>дослідження; брати участь, розробляти і управляти проектами в галузі освіти та медіа.</p> <ul style="list-style-type: none"> Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Журналістика». Організовувати викладання журналістських дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності. 	
2		2	<p>Змістовий модуль 2. Антропологія як методологія педагогіки</p> <p><i>Тема 1.Парадигми педагогічної антропології.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Осмислення хтонічно-духовних контингенцій у професійній діяльності сучасного вчителя-філолога; оволодіння стратегіями організації співбуттєвого літературного середовища <i>причетності</i> сучасного студента до Божественної сутності у суголоссі (синергії) благодаті і особистісної свободи. Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження. Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. 	Організація віртуального літературного діалогу в Лабораторії помилок

2		2	Тема 2. Антропологія виховання.	<ul style="list-style-type: none"> Оволодіння сотеріологічною стратегією мотивації адресата до виховання серця, совісної волі і віруючої думки засобами прозового і поетичного слова. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. Здатність організовувати себе до опанування теоретичних та практичних інструментів та проведення досліджень на відповідному рівні, представляти остаточний результат до визначеного терміну. Здатність застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів вищих навчальних закладів. Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. 	Ілюстрування теми літературними сюжетами з тлумаченням їх тропологічного смислу
2		2	Тема 3. Антропологія метафори	<ul style="list-style-type: none"> Продуктування аналогічного смислу зміни мислення як покаяння і любові як найвищої форми знання; оволодіння моделями когнітивної теорії метафори; 	Організація віртуального літературного діалогу в Лабораторії помилок

				<ul style="list-style-type: none"> • здатність до реалізації концепцій антропологічного наративу і епістемологічної синектики; • панувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів; • здатність організовувати себе до опанування теоретичних та практичних інструментів та проведення досліджень на відповідному рівні, представляти остаточний результат до визначеного терміну. 	
	2	4	<p>Змістовий модуль 3. Онтопедагогіка: дихотомія сутності і причетності</p> <p><i>Тема 1. Смыслові колізії індивідуалізації</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розуміння надіндивідуальних схем «олюднення» суб'єкта; • екзегетика стратегій епістемічної трихотомії: «індивідуаліст – індивідуальність – особистість» у літературній творчості. • Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети. • Здатність оцінювати результати навчальної діяльності студентів, застосовуючи традиційні та альтернативні методи. • Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження. 	Організація віртуального діалогу в Лабораторії помилок

	2	4	<p>Тема 2. Герменевтика феноменології особистості</p>	<ul style="list-style-type: none"> Осмислення метафоризації феноменології особистості в історії вітчизняної і зарубіжної літератури. Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження. Здатність організовувати себе до опанування теоретичних та практичних інструментів та проведення досліджень на відповідному рівні, представляти остаточний результат до визначеного терміну. Здатність оцінювати результати навчальної діяльності студентів, застосовуючи традиційні та альтернативні методи. 	Участь у цифровому анкетуванні
	2	4	<p>Змістовий модуль 4. Антропологія дитинства</p> <p>Тема 1. Сотеріологічна концепція дитячості та її метафоризація у вітчизняній літературі</p>	<ul style="list-style-type: none"> Критичний аналіз історичних моделей реалізації сотеріологічної місії філолога у національній школі; розуміння наслідків та способів попередження аномії дитинства у сучасному нелінійному просторі; осмислення стратегій реалізації сотеріологічної концепції антроподіцеї у системі «цифрової» освіти; готовність до проєктування авторської моделі антропопрактики метаної (на основі архетипів покаяння). 	Організація віртуального діалогу в Лабораторії помилок. Розв'язання силогічних завдань
	2	4	<p>Тема 2. і Сучасне життєве середовище та екологія маленької людини</p>	<ul style="list-style-type: none"> Розрізнення літературних прикладів антропологічних характеристик «ідеального типу» М. Вебера і «соціального характеру» Е. Фромма; антиномій 	Експертна сесія створення інтерактивної веб-карти

				<p>homo faber - homo agressius - homo ludens;</p> <ul style="list-style-type: none"> • метафоризація екологічних концепцій людини і симулякру на прикладі текстів художньої літератури ; • поетичне моделювання діалогів з юним стейкхолдером; трансформером, з метою мотивації їх до метаної. • 	
	2	4	Тема 3. Антропологія натовпу	<ul style="list-style-type: none"> • Перформативна реалізація способів світоглядної апперцепції «безсуб'єктної» маленької людини (інверсивності, про теїзму, амбівалентності) з метою поетичного моделювання сценаріїв її «виживання» як Спасіння. • Здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового дослідження; брати участь, розробляти і управляти проєктами в галузі освіти та медіа. • Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність). • Демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. 	Організація віртуального діалогу в Лабораторії помилок.

	2	4	Тема 4. Машинна антропологія.	<ul style="list-style-type: none"> алгоритмізація каузальності прекарітету журналіста на сучасному ринку душевно-духовних послуг; написання сценаріїв триалогічної фасилітації тригера у сучасному метамодерному середовищі. Здатність ефективно використовувати сучасну методологію дослідження, планувати і прогнозувати свій подальший професійний розвиток. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів. 	Літературний дизайн тематичної антропологічної стратегії.
10	20	60			

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 3	Здатність організовувати себе до опанування теоретичних та практичних інструментів та проведення досліджень на відповідному рівні, представляти остаточний результат до визначеного терміну.
ЗК 5	Здатність створювати та інтерпретувати нові знання у процесі виконання наукового дослідження; брати участь, розробляти і управляти проєктами в галузі освіти та медіа.
ЗК 11	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети.
ФК 6	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в

	міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ФК 8	Здатність застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів вищих навчальних закладів.
ФК 10	Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
ФК 13	Здатність ефективно використовувати сучасну методологію дослідження, планувати і прогнозувати свій подальший професійний розвиток.
ФК 14	Здатність оцінювати результати навчальної діяльності студентів, застосовуючи традиційні та альтернативні методи.
ФК 15	Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Журналістика».
	Програмні результати навчання
ПРН 6	Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.
ПРН 7	Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів.
ПРН 13	Організовувати викладання журналістських дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.
ПРН 15	Демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

Спеціальне технічне і програмне обладнання

Класифікація е-ресурсів (платформ, модулів, веб-сайтів, програм) для педагогічного дизайну

Цифровий інструмент	Педагогічна мета	Студентський проєкт
Edmodo, Google Drive (Google Slides, Google Docs)	Налагодження творчої співпраці	Організація перформансів, хеппенінгів, акцій, meetups, відеоконференцій
Doodle	Активізація ініціативності та підприємливості	Створення цифрового графіку заходів та зустрічей у віртуальному арт-класі
Google Modules	Збір та епістемологічний аналіз мистецтвознавчої інформації	Проведення цифрового анкетування
Padlet Prezi	Генерування процесу алегоричного, тропологічного і есхатологічного споглядання артефактів	Реалізація технологій організації художньо-рефлексивної дії та антропокінетичної майстерні
Coggle	Вибір, класифікації та організація ресурсів	Створення інтерактивної веб-карти

Tes-Teach	Відбір та аналіз інформаційних ресурсів	Застосування під час семінарів, практичних занять, в Лабораторії помилок
Survey Monkey, Plickers, Kahoot, Quizizz, Google Forms	Оцінювання та аналіз	Застосування для проміжного цифрового опитування

Академічна політика курсу:

- індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%;
- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Система оцінювання та вимоги

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. Підготовка літературного перформансу	25
Змістовий модуль 2. <ul style="list-style-type: none"> • участь у синектичному коучингу з проблеми; • участь у віртуальному діалозі в Лабораторії помилок (у якості представника певної антропологічної школи) 	25
Змістовий модуль 3. <ul style="list-style-type: none"> • перформація алегоричного, тропологічного і есхатологічного смислів артефактів з проблеми у віртуальному арт-класі; • підбір відеоісторії, як ілюстрацію проблеми, з коментуванням її тропологічного і есхатологічного смислу 	15
Змістовий модуль 4. <ul style="list-style-type: none"> • запис бліц-інтерв'ю на вулиці на задану тему з наступним обговоренням; • створення інтерактивної веб-карти з проблеми 	15
Екзамен	20

Предмет оцінювання:

Критерії оцінювання авторських рецепцій і наративів (5 балів):
виразність антропологічної ідеї – 1;

креативність розкриття – 1;
епістемологічна верифікованість – 1;
форматні ознаки – 1;
синектична і еротематична зумовленість – 1.

Критерії оцінювання участі у синектичному коучингу або у віртуальному діалозі з проблеми у Лабораторії помилок **(5 балів):**

оригінальність повідомлень – 1;
антропологічна значущість і актуальність висунутих ідей – 1;
оперативність і переконливість виголошуваних думок – 1;
толерантність у ставленні до ближнього,
як до «Заслуженого Співрозмовника» – 1;
перформативно представлений матеріал – 1.

Критерії оцінювання сутнісного розуміння тропологічного і есхатологічного смислів тематичної перформанси у віртуальному арт-класі **(5 балів):**

благочестивий характер перформативного вчинку – 1;
присутність епістемної допитуваності – 1;
дизайновий характер презентації – 1;
причино-наслідковий зв'язок в побудові наративу – 1;
чіткість сфокусованої теми – 1.

Критерії оцінювання бліц-інтерв'ю **(5 балів):**

актуальність вибору теми і співбесідників – 1;
логіка побудови композиції – 1;
характер і тропологічний смисл запитань – 1;
способи домогтися чіткої і повної відповіді – 1;
антропологічна ерудованість – 1.

Рекомендована література

Базова

1. Анастасий Синаит, преп. Три слова об устройении человека по образу и подобию Божию // Альфа и Омега. №1(19). Минск: Посох, 2009.
<http://nika.com.ua/index.php?Lev=anstvor#asin0>
2. Георгий (Капсанис), архим. Обожение как смысл человеческой жизни. Изд. Паломник, 2002. http://www.hesychasm.ru/library/now/b_theosis.htm
3. Григорий Богослов, свт. Слово 7. О душе // Собрание творений. Т. II. СТСЛ, 1994.
http://tvorenia.russportal.ru/index.php?id=saeculum.iv.g_04_2011.
4. Григорий Нисский, свт Об устройении человека // Творения. Т. 1. Минск., 2011.
<http://www.vsetsaritsa.ru/dsQmodedsEarticlesdsAoptiondsEfulldsAsdsEndsAiddsE1035.htm>
5. Зеньківський В.В., Проблеми виховання у світлі християнської антропології. Київ: Дух і Літера, 2017. <http://www.pstbionline.orthodoxy.ru/node/367>
6. Игнатий (Брянчанинов), свт. Слово о человеке. Санкт-Петербург, 2008.
<http://orthodoxia.org/lib/1/1/7/2.aspx> <http://www.wco.ru/biblio/books/ignbr4/Main.htm>
7. Леонов В., свящ. Антропологический идеал совершенства // Вестник ПСТГУ. Серия IV: «Педагогика. Психология». Москва: Издательство ПСТГУ, 2016.
<http://pstgu.ru/download/1149763450.leonov.pdf>
8. Несмелов В.И. Наука о человеке. В 2-х томах. Минск:Посох, 2018.
9. Ушинский К.Д. Педагогическая антропология: Человек как предмет воспитания. Опыт педагогической антропологии/ К.Д.Ушинский; Сост. Иотв. ред., авт. ст., коммент. и примеч. Э.Д.Днепров. Москва: Издательство УРАО. (Новая педагогическая библиотека). 2012. 496 с.

10. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания: опыт пед. антропологи / К. Д. Ушинский . Москва : ФАИР-ПРЕСС; Гранд, 2004. 575 с.
11. Чубаров И.Ю Машинная антропология. Москва: Изд-во МГУ, 2014. 334с.
12. Юркевич П. Д. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого . Київ: Дух і Літера, 2015. <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/22562>

Допоміжна

1. Батлина Л.В. Основы людинознствства. Людина в цілому : навч. посібник / Л. В. Батліна. Київ : КНТ, 2008. 329 с.
2. Бим-Бад Б.М. Педагогические течения в начале двадцатого века. Трактат по педагогической антропологии и философии образования. Москва, 2001
3. Василькова Ю.В. Социальная педагогика: Курс лекций. Учеб. Пособие / Ю.В.Василькова, Т.А.Василькова. Москва : Академия, 1999. 440 с.
4. Вульф К. Антропология: история, культура, философия / Санкт-Петербургский гос. ун-т / К. Вульф / Г. Х. Хайдарова (пер.с нем.). Санкт-Петербург : Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 269с.
5. Дугин А.Г. Постантропология. Москва: Изд-во МГУ. 234 с
6. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник / Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, О.Г.Мирошник, В.А.Семиченко. Академія педагогічноїмайстерності / Іван Андрійович Зязюн (ред.). 3-тє вид., допов. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
7. Корольков А. А. Духовная антропология / А. А. Корольков. Санкт-Петербург. : Издательство Санкт-Петербургского ун-та, 2005. 323 с.
8. Кот О. П. Питання становлення педагогічної антропології в зарубіжній науці [Електронний ресурс] / О.П.Кот. Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2011_20/files/P2011_29.pdf. Назва з екрану.
9. Кравцова Т. О. Основні тенденції вивчення дитини у творчості представників вітчизняної педології початку ХХ століття [Електронний ресурс] / Т. О. Кравцова. Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz_p/Ped/2009_87/statty/24.pdf. Назва з екрану.
10. Максакова В. И. Педагогическая антропология: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по пед. спец. / В. И. Максакова / Международная академия наук пед. образования. 2-е изд., стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2004. 206 с.
11. Приходько В. В. Педагогічна антропология і вища школа: навч. посіб. Для студ. ВНЗ / В. В. Приходько, В. Й. Бочелюк, О. В. Шевяков, В. В. Малий / Національна металургійна академія України; Дніпропетровський гуманітарний ун-т. Дніпро : Пороги, 2008. 350 с.
12. Слободчиков В.И. Основы психологической антропологии: Психология развития человека: Развитие субъективной реальности в онтогенезе: учебное пособие для вузов / В.И.Слободчиков, Е.И.Исаев; под ред. В.Г.Щур. Москва: Школьная Пресса. 2000. 416 с.
13. Шадриков В.Д. Происхождение человечности: Учеб. пособие для студ. вузов. Москва : Логос, 2009. 200 с.
14. Юрій М. Ф. Антропология: навч. посібник / М. Ф. Юрій. Київ : Дакор, 2008. 421с.